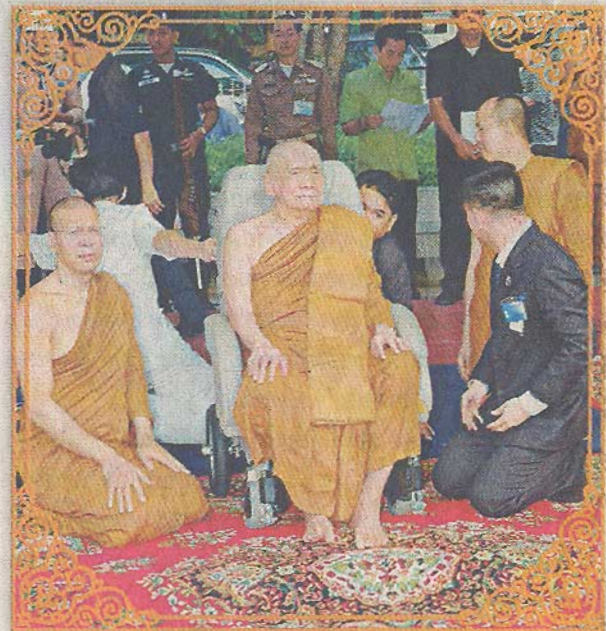

ชาวพุทธเสิร์ฟ 'สังฆราชา'

๒
ล้านพระชันม ๔

หม่อมถวายอาลัยแด่ สมเด็จพระญาณสังวร

หม่อมถวาย

ในปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๖ วงการสงฆ์และพุทธศาสนิกชนชาวไทยต้องเศร้าโศกอย่างใหญ่หลวง เมื่อเจ้าประคุณ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน) ถิ่นพระนามนั้น เป็นการสูญเสียครั้งสำคัญในวงการพระพุทธศาสนาไทย และทั่วโลก ซึ่งวันที่มีข่าวเดลินิวส์ขออน้อมนำพระประวัติและคุณูปการต่อแผ่นดินของพระองค์ท่านมาถ่ายทอดให้ผู้อ่านอีกครั้ง เพื่อให้สติกไว้ในความใจหาชนสืบไป

สมเด็จพระญาณสังวร พระนามเดิมว่า เจริญ นามสกุล ฌวัตร ทรงประสูติเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๖ เป็นบุตรคนโตของ นายน้อย และนางกิมน้อย ฌวัตร ชาวกาญจนบุรี มีน้องชายร่วมอุทร ๒ คน คือ นายจำเนียร ฌวัตร และนายสมุทร ฌวัตร เมื่อวัยเยาว์โยมบิดาได้ล้มป่วยและเสียชีวิตไป ป้าเฮง พี่สาวของโยมมารดาจึงขอไปเลี้ยงดู เข้าเรียนที่โรงเรียนประชาบาลวัดเทวสังฆาราม จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ (เทียบเท่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ ในปัจจุบัน) ระหว่างเรียนทรงล้มป่วยบ่อย ญาติ ๆ บอกไว้ว่าหากหายป่วยจะให้บวชสามเณร เมื่อเรียนจบจึงบรรพชาเป็นสามเณรแก่นใน พ.ศ. ๒๔๖๕ ที่วัดเทวสังฆาราม โดยมี พระเทพมงคลรังษี (ดี พุทธโชติ) เป็นพระอุปัชฌาย์ พระครูนิวริตสมาจาร (เหรียญ สุวณฺณโชติ) วัดศรีอุปการาม (หนองบัว) ให้สละและศีล

ทรงพำนักอยู่วัดเทวสังฆาราม ๑ พรรษา แล้วไปศึกษาพระธรรมวินัยและพระปริยัติธรรมที่วัดเสนหา หรือวัดเสนหา จ.นครปฐม ระยะเวลาหนึ่ง พระเทพมงคลรังษี พระอุปัชฌาย์ จึงพาไปถวายตัวต่อ สมเด็จพระวชิรญาณวงศ์ (ม.ร.ว.ชื่น นพวงศ์ สุจิตฺโต) เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหารราชวรวิหาร (ภายหลังคือ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๑๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์) ซึ่งประทานฉายาให้ว่า สุวฑฺฒโน แปลว่า ผู้เจริญดี

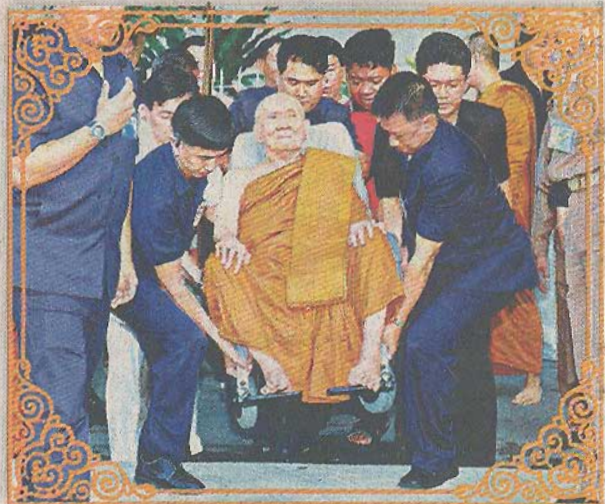
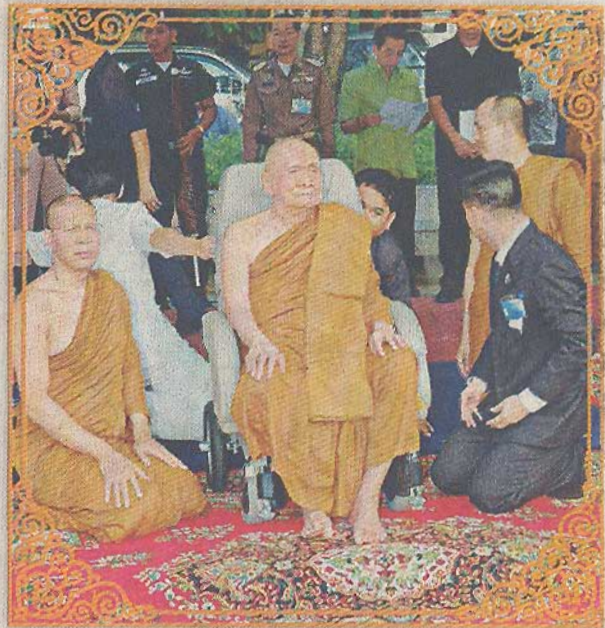
ครั้นพระชันษา ๒๐ ปีบริบูรณ์ อุปสมบทเป็นภิกษุ ณ พัทธสีมา วัดเทวสังฆาราม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖ สังกัดมหานิกาย ภายหลังไปศึกษาต่อที่วัดบวรนิเวศวิหาร ได้ยติ (บวช) ใหม่เป็นธรรมยุติกนิกาย โดยสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ทรงเป็นพระอุปัชฌาย์ ได้รับฉายาที่ประทานไว้คือ สุวฑฺฒโน

ทรงสอบได้นักธรรมชั้นตรีเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ นักธรรมชั้นโทและเปรียญธรรม ๓ ประโยค พ.ศ. ๒๔๗๓ นักธรรมชั้นเอกและเปรียญธรรม ๔ ประโยค พ.ศ. ๒๔๗๕ จากนั้นทรงกลับไปสอนพระปริยัติธรรมที่โรงเรียนเทวานุกูล วัดเทวสังฆาราม ๑ พรรษา ศึกษาพระปริยัติธรรมต่อจนสอบเปรียญธรรม ๕ ประโยค ๖ ประโยค ๗ ประโยค ๘ ประโยค ตามลำดับและได้เปรียญธรรม ๙ ประโยคในปี พ.ศ. ๒๔๘๔

ทรงดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ มากมาย ทั้งเป็นครูสอนพระปริยัติธรรม ผู้อำนวยการศึกษาล้านักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร จัดการศึกษาของภิกษุสามเณรแผนกธรรม แผนกบาลี สมาชิกสังฆสภา อาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กรรมการสภาการศึกษา พระวินัยธรชั้นอุทธรณ์และรักษาการพระวินัยธรชั้นฎีกาและเลขานุการในสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์

ทรงได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ พระโสภณคณาภรณ์ เป็นพระอภิบาลในพระภิกษุพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชระหว่างทรงผนวชและประทับ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๘ เป็นพระราชกณะชั้นธรรมที่ พระธรรมวราภรณ์ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นผู้รักษาการเจ้าคณะธรรมยุติกนิกายภาคทุกภาคและเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหารราชวรวิหาร และปีเดียวกันได้รับการสถาปนาที่ พระสาสนโสภณ เป็นกรรมการมหาเถรสมาคมปี พ.ศ. ๒๕๐๖ โดยทรงนิพนธ์ผลงานทางวิชาการ เอกสาร และตำราพุทธศาสนาไว้มากมาย

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ ทรงได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระราชาคณะที่ สมเด็จพระญาณสังวร ในราชทินนามที่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โปรดเกล้าฯตั้งขึ้น สำหรับพระราชทานสถาปนา สมเด็จพระอริยวงศญาณ สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) หรือ สุก โกเถื่อน สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ในฐานะพระราชกณะผู้ทรงคุณวุฒิฝ่ายวิปัสสนาธุระ (ราชทินนามเฉพาะ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์มีเพียง ๒ พระองค์)

ครั้นสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (วาสน์ วาสโน) สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๑๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์สิ้นพระชนม์ในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมี

พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ สถาปนาขึ้นเป็น สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๑๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

ขณะดำรงพระนามนี้ฯ สมเด็จพระญาณสังวร ทรงทุ่มเทพระอัจฉริยภาพพัฒนาการศึกษาพระภิกษุ สามเณร บูรณปฏิสังขรณ์วัดต่าง ๆ ทรงรับไว้ในพระสังฆราชูปถัมภ์มากมาย ทั้งปฏิบัติศาสนกิจในประเทศและต่างประเทศ ได้รับถวญญ์จากชาวพุทธทั่วโลก กระทั่ง พ.ศ. ๒๕๔๗ ทรงประชวรเข้าประทับรักษาพระองค์ ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย (คณะสงฆ์แต่งตั้ง สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ) เป็นประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชทำหน้าที่แทน) จนเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ ทรงสิ้นพระชนม์ เนื่องจากติดเชื้อในกระแสพระโลหิต สิริรวมพระชันษา ๑๐๐ ปี.